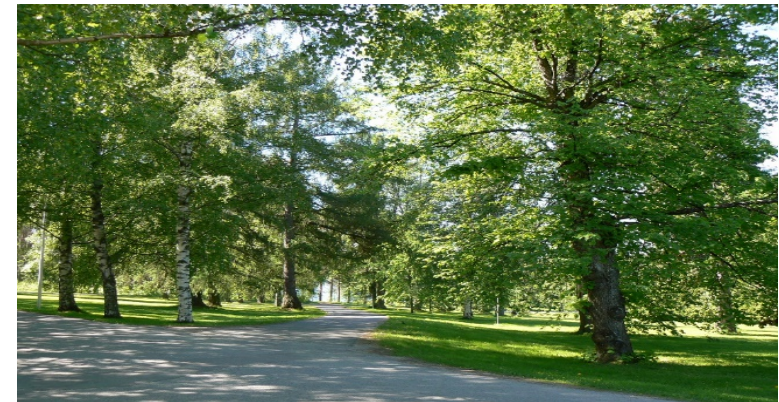

NIUVANNIEMEN SAIRAALA VASTUULLISUUSRAPORTTI VUODELTA 2021

Vastuullisuusraportti laaditaan vuosittain, ja se julkaistaan Niuvanniemen sairaalan internetsivuilla.

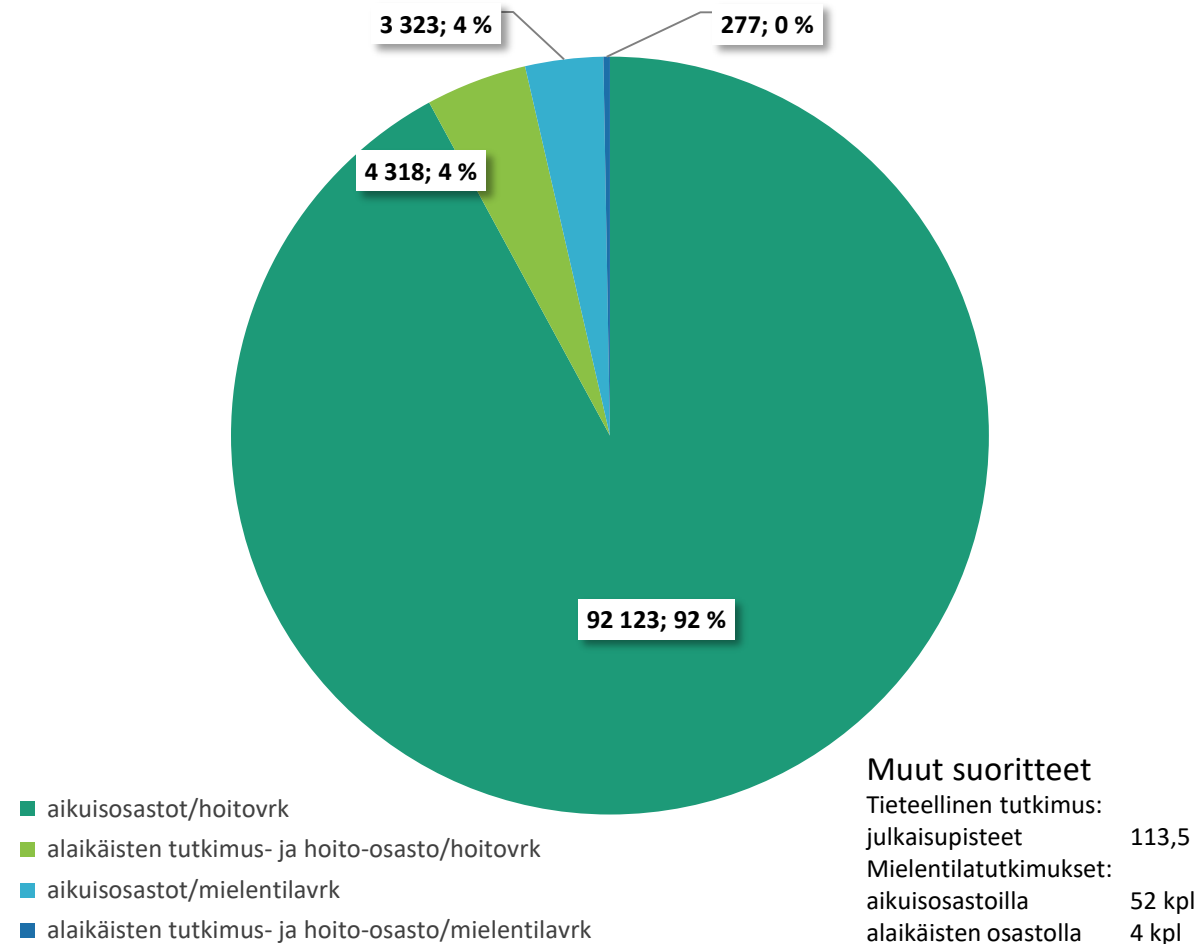
Tämä on tiivistelmä 30.4.2022 julkaistusta raportista.

Niuvanniemen sairaala lyhyesti

- Kuopiossa sijaitseva Niuvanniemen sairaala on toinen valtion oikeuspsykiatrista sairaaloista, toinen on Vanhan Vaasan sairaala (VVS).
 - Sairaala tuottaa erityistason hoitoa, asiantuntijapalveluita ja mielentilatutkimuksia; osuus kaikista Suomessa tehdyistä mielentilatutkimuksista on noin puolet.
 - Vastaa Itä-Suomen yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana alansa opetuksesta ja terveystieteellisestä tutkimuksesta.
 - Sairaalan potilaat ovat mielenterveyslain mukaisesti tahdosta riippumattoman hoidon tarpeessa olevia aikuispotilaita ja alaikäisten hoitoyksikössä alle 18-vuotiaita potilaita.
 - Mielentilatutkimuspotilaat ovat pääasiassa vakavista henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista syytteessä olevia tutkintavankeja.
• henkilötyövuodet	543
• sairaansijat	297
• potilaita keskimäärin	274

Vuonna 2021 tuotetut hoito- ja mielentilatutkimusvuorokaudet sekä muut suoritteet

Sairaala

- toimii nettobudjetoituna valtion laitoksena, itsenäinen asema STM:n asettaman johtokunnan ohjauksessa ja valvonnassa sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulosohtauksessa,
- tuottaa sairaanhoitopalveluja maksullisena toimintana sairaanhoitopiiriasiakkaille ja SOTE-uudistuksen voimaantultua maakunta-asiakkaille,
- tuottaa valtiolle maksullisena toimintana tuomioistuinten pyytämiä mielentilatutkimuksia,
- toimii Itä-Suomen yliopiston oikeuspsykiatrian yksikkönä,
- kehittää yhteistyötä VVS:n ja valtion muiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden kanssa.

Toiminnan arviointi ja toimintaan vaikuttavat keskeiset muutokset

- toimintaa arvioidaan tulosohjausmenettelyssä, ulkoisella auditoinnilla ja sisäisellä laadunvalvonnalla
- strategia arvioidaan vähintään vuosittain
- sairaalan toiminnan luonteeseen vaikuttavat toteutuessaan mielenterveislain muutokset, joilla säädettäisiin oikeuspsykiatrisen potilaan velvoitteisesta avohoidosta.
- sairaala liittyy potilastiedon arkistoon ja Kanta-palveluiden käyttäjäksi vuoden 2022 aikana
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskeva uudistus saattaa vaikuttaa sairaalan hallinnolliseen asemaan ja palvelujen kysyntään
- toimintaympäristö saattaa muuttua keskeisesti, mikäli oikeuspsykiatristen potilaiden hoidon järjestämis- ja kustannusvastuu muuttuu
- asema valtion terveydenhuollon hyvinvointialueille palveluita tuottavana yksikkönä edellyttää säädösten yhteensovittamista vuonna 2022.

Niuvanniemen sairaalan sidosryhmiä

Vastuullisuus

- Niuvanniemen sairaalan vastuullisuusraportti ilmentää sairaalan sitoutumista YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030, jossa on 17 vastuullisuuskokonaisuutta.
- Raportissa nostetaan esille kolme tavoitetta: terveellisen elämän ja hyvinvoinnin takaaminen kaiken ikäisille, kulutus- ja toimintatapojen kestävyys sekä ilmastonmuutoksen vastainen toiminta.
- Tulevina vuosina sairaalan tulee kiinnittää huomiota myös näihin tavoitteisiin:
 - eriarvoisuuden vähentäminen, turvallisuuden rakentaminen, rauhanomaisen yhteiskunnan rakentaminen, sekä tehokkaat ja vastuulliset instituutiot kaikilla tasoilla.
- Vastuullisuusraportoinnilla lisätään avoimuutta Niuvanniemen sairaalan toiminnasta ja periaatteista.

Vastuullisuuden johtaminen ja hallinto

- Sairaalan strategisissa päämäärissä voimavarojen tehokas ja vastuullinen käyttäminen (taloudelliset, henkilöstö- ja ympäristöresurssit).
- Raportin laatiminen ja valitut kestävän kehityksen tavoitteet on kirjattu Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja sairaalan väliseen tulossopimukseen.
- Raportti laaditaan vuosittain sairaanhoidon tulosalueen, Itä-Suomen oikeuspsykiatrian klinikan ja tukipalvelujen tulosalueen yhteistyönä.
- Talousjohtaja raportoi vastuullisuusasioista sairaalan johtoryhmälle.
- Sairaalan kestävän kehityksen päätavoitteet ja vastuullisuusraportti hyväksytään vuosittain johtoryhmässä.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Sairaalan tavoitteiksi valikoitui vuonna 2021 johtoryhmän ja ympäristötyöryhmän yhteistyönä kolme ylätavoitetta:

3 Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille

12 Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

13 Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET
17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

Alatavoite 3.4: Vähentää vuoteen 2030 mennessä kolmanneksella tarttumattomien tautien aiheuttamia ennenaikaisia kuolemia ennaltaehkäisyyn ja hoidon avulla sekä edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia

- Psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen tavoitteena on poistaa oireet tai lievittää niitä, estää tai vähentää uusia psykoosijaksoja ja niiden vaikeusastetta sekä parantaa potilaan toimintakykyä ja elämänlaatua. Hoitomyöntyvyyden aikaansaaminen ja pitkäjänteisen hoitomotivaation kehittyminen on oleellisen tärkeää.
- Suomessa on poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet suorittaa oikeuspsykiatrinen tutkimus kattavan tilastointikäytännön ansiosta. Epidemiologian menetelmillä on mahdollista selvittää, missä määrin eri mielenterveyden häiriöt liittyvät väkivaltaiseen tai rikolliseen käyttäytymiseen. Kansalliset rekisterit mahdollistavat myös hoitojen vaikuttavuuden tutkimuksen.

Alatavoite 12.3: Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjussa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien

- Eräitä kestävän kehityksen tavoitteita on järjestelmällisesti sisällytetty Niuvanniemen sairaalan toimintaan vuodesta 2010 lähtien, jolloin perustettiin sairaalan ympäristötyöryhmä. Ympäristötyöryhmän ja yksiköiden välistä tiedonvaihtoa turvaamaan on yksiköihin nimetty ekotukihenkilöt. Sairaala laatii kolmivuotiskausittain ympäristösuunnitelman ja ympäristötavoitteet, jotka hyväksytään johtoryhmässä.
- Niuvanniemen sairaala tuottaa vuosittain noin 330.000 aterialaajuutta potilasruokailun sekä henkilöstöravintolan tarpeisiin. Tästä ateriamäärästä muodostuu valmistushävikkiä (esim. perunan ja hedelmien kuoria, kahvinporoja), mutta myös lautastähteitä sekä linjastohävikkiä. Nämä viimeksi mainitut - ruokahävikki - ovat tarpeetonta resurssien tuhlausta, jota on pyrittävä vähentämään.

Alatavoite 12.5: Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteen syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin

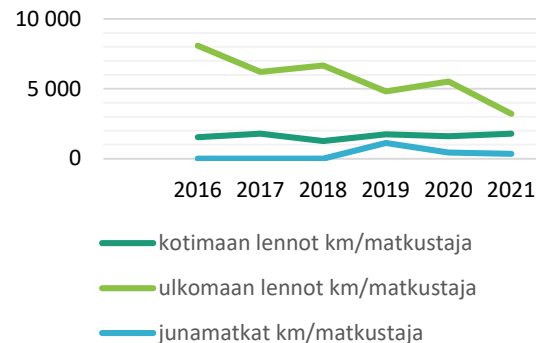
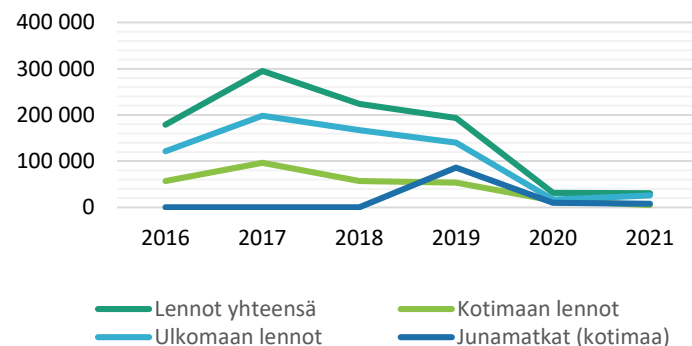
- Sairaalassa on pyritty määrätietoisesti vähentämään kertakäyttöastioiden ja -aterimien käyttöä. Vuodesta 2016 vuoteen 2019 vähennys olikin lähes 52 %, mutta koronapandemian myötä alettiin käyttää aiempaa enemmän kertakäyttötuotteita, mikä vaikutti kehitykseen kielteisesti. Vuonna 2021 vähennys vuoteen verrattuna 2016 oli silti yli 40 %.

kulutus, 1000 kpl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016/2021 *
kertakäyttöastiat ja -aterimet	467	347	254	226	311	278	40,5
käsi-paperipyyhkeet	2 803	2 670	2 331	2 254	2 682	2 558	8,7
kopiopaperi	865	953	952	851	890	840	2,9
							*vähennys %

Alatavoite 13.2: Integroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitteluun

- Kestävän kehityksen tavoitteet pyritään ottamaan huomioon sairaalan jokapäiväisessä toiminnassa. Hankintatoimessa, energian ja veden käytössä, matkustamisessa ja kuljetuksissa, jätehuollossa ja materiaalien kulutuksessa otetaan huomioon ympäristökriteerit ja sitoudutaan kestävien hankintojen toteuttamiseen.
- Matkustuskilometrejä on pystytty vähentämään käyttämällä etäyhteyksiä. Kaikissa tapauksissa se ei kuitenkaan ole luontevin vaihtoehto, mikä näkyy piikkeinä matkustustilastoissa, kun ulkomaan konferenssimatkalle lähdetään ryhmänä (esim. vuosi 2017). Vuosien 2020 ja 2021 kohdalla näkyy koronapandemian vaikutus.

	2019	2020	2021
Junamatkojen osuus, tavoite %	-	70,0	75,0
Junamatkojen osuus, toteuma %	61,5	40,3	59,7
Kotimaan lento- ja junamatkat yhteensä, km	140 000	24 382	13 338
Junamatkat, km	86 130	9 818	7 962

Kuvaus raportin laadinnasta

- Raportissa tarkasteltiin Niuvanniemen sairaala omana virastonaan, ja hankintayksikkönä se määrittelee omissa kilpailutuksissaan ympäristöä ja vastuullisuutta koskevia kriteerejä.
- Suurin osa hankinnoista tehdään yhteishankintayksikkö Hanselin kautta, jolloin suuren volyymin ansiosta voidaan ohjata hankintojen kehitystä ympäristö-, sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat huomioivaan suuntaan.

Lisätietoja:

Vuokko Hallikainen, vuokko.hallikainen@niuva.fi

Tarja Koskela, tarja.koskela@niuva.fi